

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

-

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Varhaiskasvatuksessa tulee huomioida miten taataan laadukas varhaiskasvatus myös epätyypillisiä työaikoja tekevien vanhempien lapsille. Epätyypilliset työajat ja yhden huoltajan perheet tulee huomioida niin varhaiskasvatuksessa kuin pienten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Tavoitteet ja toimenpiteet ovat kannatettavia. Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheen opinto-ohjaus, sekä toisen asteen opiskelijavalinnat ovat kriittinen kohta sotealalle sopivien opiskelijoiden rekrytoimiseksi.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Sotealojen välillä on suuria houkuttelevuuseroja ja esimerkiksi hoitoalat menettävät suosiotaan. Pelkällä koulutuspaikkojen nostolla ei saavuteta

hoito- ja hoiva-aloille riittävää osaavan työvoiman määrää vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Tarvitaan alan vetovoimaa ja riittävät resurssit korkeakouluille ja soteyksiköille, jotta taataan laadukas opetus ja työharjoittelupaikat ja sitä kautta osaavia ammattilaisia. Laadukkaaseen opetukseen pitää sisältyä opiskelijoiden riittävä tuki ja opiskelun monimuotoisuus.

Tasa-arvon ja koulutuksen saatavuuden, sekä kiinnostavuuden näkökulmasta on oleellista sujuvoittaa opiskelupolkuja korkea-asteen sisällä. Erityisesti sujuvoittamista kaipaavat polut ammattikorkeakoulututkinnosta maisteriksi tai YAMK-tutkinnosta tohtoriksi. Sotealojen vetovoiman

näkökulmasta maisterikoulutuksen lisäksi tärkeitä ovat erikoistumis- ja YAMK-tutkinnot, joilla mahdollistetaan myös uralla eteneminen ja osaamisen syventäminen.

Maahanmuuttajien ja ulkomailta opiskelemaan tulevia koskevat tavoitteet ja toimenpiteet nähdään hyvinä, kuitenkin korostaen suomen ja ruotsin kielten koulutuksen tarvetta työelämässä ja potilasturvallisuuden takaamisessa.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

Riittävä TKI-rahoituksen turvaaminen on erittäin tärkeää ja sen pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta tulee parantaa. Yksityistä sektoria tulee kannustaa TKI- investointeihin mutta myös julkisen puolen rahoitusta täytyy olla riittävästi, jotta esimerkiksi julkisen puolen palveluiden kehittämiseen liittyvää terveystieteellistä tutkimusta voidaan laadukkaasti toteuttaa.

Tiedekasvatus kaikilla koulutusasteilla on olennaista esimerkiksi kansanterveyden kannalta kun tietotulva on valtava.

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Aikuiskoulutuksen saama huomio on selonteossa vähäinen. Työelämä muuttuu ja sen myötä myös osaamistarpeet, omaa osaamista pitää päivittää ja kehittää työuran mittaan useaan otteeseen. Myös alanvaihto voi tulla eteen vanhojen ammattien kadotessa ja uusien tullessa tilalle. Asia tulisi ottaa paremmin huomioon selonteon valmistelussa.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

Opintotuen tulee olla riittävällä tasolla turvaamaan opiskelu ja siihen liittyvien mm sote-aloilla usein palkattomien harjoittelujen suorittaminen ilman että opiskelija pitää välttämättä käydä saman aikaisesti töissä. Sosiaaliturvauudistuksen ja opintotuen uudistamisen yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota perheellisten opiskelijoiden riittävään tukitasoon. Opiskelijan tulorajojen nosto on kannatettavaa, mutta on muistettava että turvattu perustoimeentulo tukien kautta luo perustan turvalliselle ja aikataulussa etenevälle opiskelulle.

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

Kielitaidon vahvistaminen on ensiarvoisen tärkeää. Riittävä kielitaito on opintojen etenemisen, kotoutumisen ja työllistymisen kannalta keskeistä.

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät.
Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

-

Junno Anna-Kukka
Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry